

ῶσπερ τῶν μαθηματικῶν. ὅτι δὲ πείθεται πως ὑπὸ λόγου τὸ ἄλογον, μηνύει καὶ ἡ νουθέτησις καὶ πᾶσα ἐπιτίμησίς τε 19 καὶ παράκλησις. εἰ δὲ χρὴ καὶ τοῦτο φάναι λόγον ἔχειν, 1103^a διττὸν ἔσται καὶ τὸ λόγον ἔχον, τὸ μὲν κυρίως καὶ ἐν αὐτῷ, τὸ δὲ ὕσπερ τοῦ πατρὸς ἀκουστικόν τι. διορίζεται δὲ καὶ ἡ ἀρετὴ κατὰ τὴν διαφορὰν ταύτην· λέγομεν γὰρ αὐτῶν τὰς μὲν διανοητικὰς τὰς δὲ ἡθικάς, σοφίαν μὲν καὶ σύνεσιν 5 καὶ φρόνησιν διανοητικάς, ἐλευθεριότητα δὲ καὶ σωφροσύνην ἡθικάς. λέγοντες γὰρ περὶ τοῦ ἡθούς οὐ λέγομεν ὅτι σοφὸς ἡ συνετὸς ἀλλ’ ὅτι πρᾶος ἡ σώφρων· ἐπαινοῦμεν δὲ καὶ τὸν σοφὸν κατὰ τὴν ἔξιν· τῶν ἔξεων δὲ τὰς ἐπαινετὰς ἀρετὰς λέγομεν.

10

B.

Διττῆς δὴ τῆς ἀρετῆς οὕσης, τῆς μὲν διανοητικῆς τῆς δὲ ἡθικῆς, ἡ μὲν διανοητικὴ τὸ πλεῖον ἐκ διδασκαλίας ἔχει 15 καὶ τὴν γένεσιν καὶ τὴν αὔξησιν, διόπερ ἐμπειρίας δεῖται καὶ χρόνου, ἡ δὲ ἡθικὴ ἔξι ἔθους περιγίνεται, ὅθεν καὶ τοῦνομα 2 ἔσχηκε μικρὸν παρεκκλῖνον ἀπὸ τοῦ ἔθους. ἔξ οὖ καὶ δῆλον ὅτι οὐδεμίᾳ τῶν ἡθικῶν ἀρετῶν φύσει ἡμῖν ἐγγίνεται· οὐθὲν γὰρ τῶν φύσει ὄντων ἄλλως ἐθίζεται, οἷον δὲ λίθος φύσει 20 κάτω φερόμενος οὐκ ἀν ἐθισθείη ἀνω φέρεσθαι, οὐδὲ ἀν μυριάκις αὐτὸν ἐθίζῃ τις ἀνω ῥιπτῶν, οὐδὲ τὸ πῦρ κάτω, οὐδὲ 3 ἄλλο οὐδὲν τῶν ἄλλως πεφυκότων ἄλλως ἀν ἐθισθείη. οὕτ’ ἄρα φύσει οὗτε παρὰ φύσιν ἐγγίνονται αἱ ἀρεταί, ἀλλὰ πεφυκόσι μὲν ἡμῖν δέξασθαι αὐτάς, τελειουμένοις δὲ διὰ τοῦ 25 ἔθους. ἔτι ὅσα μὲν φύσει ἡμῖν παραγίνεται, τὰς δυνάμεις

34. πᾶσα] πᾶσα ἡ K^b 1103^a 3. τι om. K^b 7. ἦ] καὶ K^b Γ14. δὴ Susemihl: δὲ codd. 15. πλεῖστον M^b Γ 18. παρεγ-
κλῖνον K^b 22. αὐτὸν om. K^b M^b Γ